

Ραψάνη - Εθνική Αντίσταση 41-44

ΜΕΡΟΣ Γ'

3

● Παρουσιάζει ο Γιώργος Μήλιας

Στο Γ' μέρος του δημοσιεύματος για το Μηχανικό του Ολύμπου, πάντα από το βιβλίο του Λ. Αρσενίου, τόμος Β' "Η ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ" θα παρουσιάσουμε τις υπόλοιπες σελίδες που αναφέρονται στη διεξαγωγή της μάχης για την ανατίναξη της ταχείας 53 στην περιοχή των Τεμπών. Το απίστευτο θάρρος και το πνεύμα της αυτοθυσίας των ανταρτών είναι τα κύρια χαρακτηριστικά που θα έχει την ευκαιρία ο αναγνώστης να διαπιστώσει, διαβάζοντας τις παρακάτω αράδες:

Τρεις μέρες και δυο νύχτες μένουν, συνέχεια, οι σαμποτέρ εκεί, με χιόνια και με κρύα, δίχως φαγητό, κυττάζοντας προς τον σταθμό. Άλλὰ σιγάλο δὲν δίνεται. Τὸ ἀπόγευμα τῆς 22 Φεβρουαρίου χάνεται καὶ ἡ δρατότητα, ἀπὸ τὴν χιονόπτωση. Ἀλλὰ καὶ πάλι οἱ σαμποτέρ δὲν ἀπογοητεύονται καὶ δὲν ἀποσύρονται, μ' ὄλο πού, μὲ τὴν παρατεινομένη στασιμότητα, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἀντιληφθοῦν κάτι οἱ Γερμανοὶ καὶ νὰ τοὺς κυκλώσουν.

Ἄργα τὸ ἀπόγευμα τῆς 22 Φεβρουαρίου, ἀπὸ τὴν Λάρισα δίνεται στὸν σταθμὸ τὸ σῆμα ὅτι ἐκείνη τὴν νύχτα θὰ περάσει ἀπὸ τὰ Τέμπη ἡ ταχεία 53. Ἀλλὰ πῶς νὰ εἰδοποιήσῃ τὸ μηχανικὸ ἢ ὀργάνωση τῶν σιδηροδρομικῶν; Ἡ δρατότητα εἶχε χαθῆ, ἐνῶ ἡ ἀποστολὴ ὑπαλλήλου ἔξω ἀπὸ τὸν σταθμὸ, νὰ συναντήσῃ τοὺς σαμποτέρ, περικλείει τὸν κίνδυνο νὰ τὸ ἀντιληφθοῦν οἱ Γερμανοὶ καὶ νὰ ματαιωθοῦν τὰ πάντα. Τελικά, ἡ ὀργάνωση τῶν σιδηροδρομικῶν τὰ παίζει ὅλα γιὰ ὅλα. Ἀποστέλλει σύνδεσμο καὶ εἰδοποιεῖ.

Βραδυάζοντας, οἱ σαμποτέρ ἐγκαταλείπουν τὸ μοναστήρι. Βγαίνουν στὸν Ἄη Λιά Ραψάνης. Τὸ χιόνι ἔχει σταματήσει, λὲς καὶ ἦταν καὶ αὐτὸ συνεννοημένο. Στὸ σύθαμπο οἱ σαμποτέρ ξεχωρίζουν τὴν σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, πού ξαπλώνεται σὰν φίδι τεράστιο, κάτω στὴν κοιλάδα. Σιωπηλοί, προσεκτικοί, κατηφορίζουν ἀπὸ γιδοστρατες καὶ μονοπάτια, χωρὶς θόρυβο. Στίς ἐννεῶν πλησιάζουν στὴν γραμμὴ. Πέντε μαχητὲς στέλλονται καὶ πιάνουν θέσεις ἀνατολικά, στὴν εἴσοδο τῆς γαλαρίας, γιὰ πλαγιοφυλακὴ. Στὴν ἔξοδο τῆς, σὲ ἀπόσταση ἐννεῶντα μέτρα, ὑπάρχει τῶρα σταθερὸ φυλάκιο τῶν Γερμανῶν. Ἄλλοι πέντε στέλλονται πλαγιοφυλακὴ, πρὸς τὴν ἀντίθετη

κατεύθυνση, πρὸς τὸν σταθμὸν Τεμπῶν. Δέκα - δώδεκα σαμποτέρ, μὲ τὸν Βρατσάνο, γλιστροῦν τότε ἀθόρυβα στὴν γραμμὴ καὶ ἀρχίζουν νὰ ἐμπυρευματίζουν.

Ἡ ἐμπυρευμάτιση γίνεται ἀνὰ δέκα περίπου μέτρα, στὴν μίαν ῥάγια τῆς γραμμῆς, πρὸς τὸ ποτάμι. Τὸ τσουχτερό κρῦο ἐκείνης τῆς νύχτας, γίνεται φαρμακερὸ στὰ Τέμπη, ὅπου πάντα σχεδὸν ἐπικρατοῦν ρεύματα — σ' αὐτὰ ἴσως ὀφείλεται ὅτι πολὺ σπάνια πιάνει χιόνι τὸ ἔδαφος ἐκεῖ. Τὰ ρεύματα αὐτὰ περονιάζουσι τῶρα τοὺς σαμποτέρ μέχρι τὸ κόκκαλο. Πῶς ὅμως δουλεύουσι τὰ δάχτυλά τους, μὲ εὐκινησίαν χειρουργοῦ, μένει ἀνεξήγητο. Ὅλα γίνονται γρήγορα, ἀθόρυβα καὶ στὴν ἐντέλεια. Οἱ σαμποτέρ ἀνοίγουσι λάκκο, τὸν γεμίζουν μ' ἐκρηκτικὸ ὑλικό, τὸ συνδέουσι μὲ ἀκαριαῖο καὶ τὰ σκεπάζουσι ὅλα μὲ μπαλάστρο τῆς γραμμῆς, νὰ μὴ φαίνεται τίποτα. Κατόπιν πᾶνε παραπέρα καὶ παραπέρα. Πρέπει ν' ἀνοίξουσι κάπου σαράντα λάκκους.

Οἱ ἄλλοι μαχητὲς τοῦ μηχανικοῦ, μαζί καὶ οἱ τρεῖς Ἄγγλοι, ἔχουσι πιάσει θέσεις ψηλότερα, πίσω ἀπὸ βράχους, σὲ ἀποστάσεις ἀπὸ ὀγδόντα μέχρι ἑκατὸν πενήντα μέτρα εὐθεῖα ἀπὸ τὴν γραμμὴν. Τὰ ἀφθονὰ αὐτόματά τους — λάφυρα ὅλα γερμανικά — τὰ ἔχουσι στραμμένα πρὸς τὴν γραμμὴν, πρὸς τὰ ἐκεῖ ὅπου θὰ γίνῃ τὸ σαμποτάζ.

Κάποια στιγμή ἀκούγονται δῆματα στὴν γαλαρία. Ἔρχεται γερμανικὴ περίπολος. Οἱ σαμποτέρ καλύπτουσι γρήγορα κάθε ἴχνος — καὶ ἂν ἀκόμα οἱ Γερμανοὶ ἀνάψουσι φακὸ, τίποτα νὰ μὴ φανῇ — καὶ κρύβουσι σὲ βράχους καὶ πουργάρια, δίπλα στὴν γραμμὴν, ἀθόρυβα. Ὅλοι τοὺς φοροῦν ἀρβύλες μὲ σόλες λαστιχένιες. Σὲ λίγο πέντε Γερμανοί, χωμένοι στὶς ζεστές τους χλαῖνες, ἀνύποπτοι, περνοῦν ἀργά, βαριά. Μόλις ἢ δυτικὴ πλαγιοφυλακὴ εἰδοποιεῖ ὅτι οἱ Γερμανοὶ πέρασαν καὶ πᾶνε γιὰ τὸν σταθμὸν Τεμπῶν, οἱ σαμποτέρ ξαναβγαίνουν στὴν γραμμὴν καὶ συνεχίζουσι, πάλι ἀθόρυβα. Δὲν περνάει ὥρα πολλὴ καὶ ἀκούγονται σφυρίγματα. Οἱ σαμποτέρ καταλαβαίνουν. Θὰ περάσῃ κάποιο τραῖνο ἐμπορικὸ ἢ ἀσφαλείας καὶ ὁ μηχανοδηγὸς προσπαθεῖ μὲ τὰ σφυρίγματα νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ. Διακόπτουσι πάλι τὴν δουλειά τους. Κρύβουσι πάλι ὅσα πρέπει καὶ παραμερίζουσι. Μὲ τὸ πέρασμα τοῦ τραίνου ξαναγυρίζουσι στὴν γραμμὴν. Ἀλλὰ οἱ ἐπανειλημμένες διακοπές, φέρνουσι νευρικότητα. Τὸ ἀντιλαμβάνεται ὁ Βρατσάνος καὶ πάει ἀπὸ συνεργεῖο σὲ συνεργεῖο.

— Προσέξτε, παιδιά. Μὲ ἡρεμία, συμβουλεύει.

Ἡ δουλειὰ συνεχίζεται μὲ ἡρεμία, ὅσο γίνεται. Μὲ ὅλα τὰ ἐμπόδια ἢ ναρκοθέτηση τελείωσε σὲ μισὴ ὥρα περίπου. Καὶ τώρα, κάτω ἀπὸ τὴν γραμμὴν, περιμένουσι σαράντα γεμίματα, δεμένα μὲ διπλὸ ἀκαριαῖο. Ὁ Βρατσάνος γιὰ σιγουριά δὲν ἀρκέσθηκε νὰ διακινδυνευθῇ ἢ ἀνατίναξῃ σὲ μονό. Ὅλα τώρα εἶναι ἔτοιμα, γιὰ τὴν πυροδότηση. Ἀλλὰ ἡ πυροδότηση μὲ βραδύκαυστο πρέπει νὰ γίνῃ ἀπὸ ἀπόσταση εἴκοσι, τὸ πολὺ εἴκοσι πέντε μέτρα ἀπὸ τὴν

γραμμή. Ἐκεῖνος, ὅμως, πού θά τήν ἀναλάβῃ, μόνο μιὰ στίς δέκα ἔχει πιθανότητα νά ζήσῃ. Τὸ τρομερὸ ἐκρηκτικὸ κύμα πού θά ἐκσπάσῃ, θά τὸν πετάξῃ πέρα σὰν κουρέλι, χωρὶς νά εἶναι δυνατό νά προβλεφθῇ ἡ τύχη του. Τὸ ἔδαφος εἶναι βραχυῶδες. Αὐτὸ καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τὸ ξέρει ὁ Βρατσάνος. Ὁ ἴδιος ἀνέλαβε τὴν πυροδότηση. Τὸ ἀποφασιστικώτερο μέρος τοῦ σαμποτάζ δὲν θέλησε νά τὸ ἐμπιστευθῇ σὲ ἄλλον.

Ὅταν τελείωσε ἡ ἐμπυρευμάτιση, ὁ Βρατσάνος κράτησε κοντὰ του τὸν Φαρμάκα καὶ εἶπε στοὺς ἄλλους νά ἀποσυρθοῦν ψηλότερα, στίς θέσεις τοῦ μηχανικοῦ. Ὁ Λευτέρης Καραγιάννης ἀρνεῖται. Θέλει νά μείνῃ αὐτὸς γιὰ βοηθὸς τοῦ ἀρχηγοῦ στὴν πυροδότηση. Ἀμίλητοι, συγκινημένοι, Βρατσάνος καὶ Λευτέρης, κυττάζουν ὁ ἕνας πρὸς τὰ μάτια τοῦ ἄλλου, προσπαθώντας νά σκίσουν τὰ σκοτάδια καὶ μὲ τίς ματικὲς νά ποῦν ὅσα δὲν μποροῦν μὲ τὸ στόμα, γιὰ νά μὴν ἀκουσθοῦν στοὺς Γερμανούς. Αὐτὸ κράτησε γιὰ λίγο. Κατόπιν ὁ Βρατσάνος ψιθυρίζει:

—”Ὅχι, Λευτέρη, θά φύγῃς. Ἄν δὲν ξαναἰδωθοῦμε, ἐσὺ θά ἀναλάβῃς τὴν διοίκηση τοῦ μηχανικοῦ.

Ἀγκαλιάσθησαν, φιλήθησαν καὶ χώρισαν. Ὁ Καραγιάννης τράβηξε ψηλότερα. Ὁ Βρατσάνος ἀποσύρθηκε μὲ τὸν Φαρμάκα πί-

σω ἀπὸ ἓνα βραχάκι. εἴκοσι μὲ εἴκοσι πέντε μέτρα ἀπὸ τὴν γραμμή. Συνέδεσε τὸ καψύλι μὲ τὰ ἀκαριαῖα, τύλιξε στὸ βραδυκαυστὸ ὄχι ἓνα ἀλλὰ τρία ἐναύσματα, γιὰ σιγουριά, καὶ ὅλα μαζί τὰ χούφτωσε στὸ ἀριστερὸ του χέρι. Στὸ δεξιὸ του πῆρε τὸ εἰδικὸ σπέρτο γιὰ τὴν πυροδότηση καὶ ἔστρεψε τὸ βλέμμα του πρὸς τὸν σταθμὸ.

Τὰ πάντα τώρα εἶναι ἔτοιμα. Δὲν μένει παρὰ νά ἔλθῃ καὶ τὸ τραῖνο. Ἡ τύχη βοήθησε τοὺς σαμποτέρ. Λίγο μόλις ἀπὸ τὴν κατάληψη τῶν θέσεων, καὶ ἡ ταχεῖα 53 μὲ τοὺς Γερμανούς, μπαίνει στὰ Τέμπη. Παραμικρὴ ἀδράνεια ἢ νωχέλεια στὴν ἐμπυρευμάτιση καὶ ἡ εὐκαιρία θά εἶχε χαθῇ. Μόλις τὸ τραῖνο βγήκε ἀπὸ τὸν σταθμὸ Τεμπῶν, ὁ κλειδοῦχος Θανάσης Σαφάκας κουνάει συνθηματικὰ τὸ ἀναμμένο του φανάρι. Ἀπὸ τὸ ἐξωκκλήση τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονα, σὲ ἀπόσταση 1.500 μέτρα, βλέπει ὁ μαχητὴς τοῦ μηχανικοῦ Γεώργιος Δούλος. Ἀνάδει τὸ φακό του καὶ δίνει τὸ σύνθημα στοὺς σαμποτέρ, χίλια μέτρα πῶ πέρα. Ὅλοι ταιριάζονται στίς θέσεις τους καλύτερα. Καὶ ὄλων τὰ δάχτυλα πᾶνε στὴν σκανδάλη.

Ὁ Βρατσάνος μὲ τὸ καψύλι καὶ τὸ σπέρτο παρακολουθεῖ. Τὰ πάντα τώρα κρέμονται στὰ δικά του χέρια. Γιὰ νά πετύχῃ τὸ σαμποτάζ πρέπει ἡ πυροδότηση νά γίνῃ σὲ μιὰ καὶ μόνο κατάλληλη στιγμή. Ἐλάχιστα νωρίτερα ἢ ἐλάχιστα ἀργότερα καὶ τὸ τραῖνο

θα ξεφύγη. Για να βρεθῆ αὐτὴ ἢ κατάλληλη στιγμή, χρειάζεται να συνδυασθοῦν δύο πράγματα πού εἶναι τελείως ἀσυμβίβαστα: Αὐτοσυγκέντρωση ἀπόλυτη καὶ ὀλύμπια ψυχραιμία, γιὰ τὴν παρακολούθηση τοῦ τραίνου, χωρὶς τὴν παραμικρὴ νευρικότητα. Καὶ ἀκαριαία, κεραυνοβόλα κίνηση, στὴν κατάλληλη στιγμή, γιὰ τὴν πυροδότηση, μὲ μιὰ καὶ μόνο τριβὴ τοῦ σπέρτου. "Ὅλες οἱ ἐνέργειες αὐτὲς ἀπαιτοῦν ἀκρίβεια, πού τὰ μηχανήματα μόνο, ὅσα εἶναι εἰδικὰ κατασκευασμένα, τὴν ἐξασφαλίζουν. Καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ὁ Βρατσάνος. "Ὅταν αὐτὸς ἔκρινε ὅτι ἤλθε αὐτὴ ἢ μιὰ καὶ μόνη στιγμή, ἔτριψε σταθερὰ τὸ σπέρτο στὰ ἐναύσματα. Τὸ βραδύκαυστο σπιθῆρισε ἀμέσως. Πρέπει ἀπὸ τώρα νὰ περάσουν ἐνάμισυ μὲ δυὸ δευτερόλεπτα. Τὸ τραῖνο τρέχει μὲ τοὺς ἐπιβάτες του ἀνύποπτους, γιὰ τὸ τί τοὺς περιμένει. Ὁ Βρατσάνος μὲ τὸν Φαρμάκα ξαπλώνουν. Ἀνοίγουν ὅσο μποροῦν τὸ στόμα, νὰ μὴ τοὺς σπάσει τὰ τύμπανα ἢ ἔκρηξη καὶ προσπαθοῦν ἀπὸ κάπου νὰ πιαστοῦν, γιὰ νὰ συγκρατηθοῦν ὅσο γίνεται.